

ELÉGEDETT ÉS ELÉGEDETLEN PEDAGÓGUSOK: A MUNKÁVAL, VALAMINT A MUNKAHELYI ÉS KÖRNYEZETI VÁLTOZÓKKAL VALÓ ELÉGEDETTSÉG VIZSGÁLATA

Mihálka Mária *, Pikó Bettina **

** SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola*

*** SZTE ÁOK Magatartástudományi Intézet*

Kulcsszavak: munkával való elégedettség; munkahelyi társas támogatás; munkahelyi környezet

Empirikus vizsgálatunk célja, hogy választ kapjunk arra, hogyan függ össze az egészség – ezen belül a lelki egészség, kiemelten a kiégés és az egészségmagatartás – a munka-család interferenciával pedagógusok körében. Azt vizsgáljuk, milyen korrelációt találunk az egészség, a lelki egészség, az egészségmagatartás és a munka-család életterületét érintő változók, előzmények és következmények között. Jelen előadásunkban arra fókuszálunk, hogy milyen összefüggést találunk a munkával való elégedettség, a munkahelyi társas támogatás, a munkahelyi szerepkonfliktus, a munkahelyi szerepképtermelés, a munkahelyi időnyomás, a munkába való bevonódás, illetve egyéb, a munkahelyi környezethez kötődő jellemzők (pl. anyagi és társadalmi megbecsültség, szakmapolitikai döntésekkel való elégedettség) között. Ismertetjük a munka-család életterületének elméleteit, valamint bemutatjuk a témánkat érintő fontos fogalmakat, illetve a fontosabb nemzetközi és hazai kutatásokat. Célunk megvalósításához egy empirikus vizsgálat keretében végzett adatelemzés szolgált. Adatgyűjtésünk egy online kérdőíves adatfelvétel útján történt. A kérdőívet országosan valamennyi működő köznevelési intézménybe eljuttattuk. A köznevelési intézmények elérhetőségét az Oktatási Hivatal köznevelési információs rendszerének (KIR) központi oldaláról letölthető közérdekű köznevelési adatok adatbázisa biztosította. Az adatfelvételre 2016. december 13-a és 2017. január 12-e között került sor. A kérdőív részben nemzetközi szinten validált skálákból, részben hazai és saját kérdéssorokból állt. A vizsgálat eredményeit 2063 válaszadótól érkezett adatok elemzésére alapozzuk. A leíró statisztikai adatok kiterjednek az alapstatisztikán túl a férfiak és a nők közötti különbségekre, valamint a köznevelés különböző területein dolgozó pedagógusok eltérő helyzetére. A munkával való elégedettség, a munkahelyi társas támogatás, a munkahelyi szerepkonfliktus, a munkahelyi szerepképtermelés, a munkahelyi időnyomás, a munkába való bevonódás és egyéb munkahelyi környezeti jellemzőkhöz kapcsolódó összefüggéseket keresztábla-, korreláció- és regresszioelemzés segítségével értékeltük, bemutatva az utóbbiak szerepét a munkával való elégedettség alakulásában. A kutatás elméleti és oktatási relevanciáját megerősíti, hogy a témában igen kevés elméleti és empirikus kutatást találunk. A pedagógusok munkahelyi körülményei nagymértékben befolyásolják az oktatási, nevelési feladataik ellátásának minőségét, ami közvetlenül vagy közvetve mindenképpen hatással van a pedagógusokra bízott gyermekek iskolai jóllétére. E kihívásokra való releváns válaszadás megkívánja a téma feltárását és a lehetséges beavatkozási területek megjelölését.